Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

LOKALHISTORISK FORENING OG ARKIV

Bjergsted

Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Svebølle Aktivitetscenter

Centervej 13 – 4470 Svebølle

Stationsforstander K. Brønsholm stationsforstander 1950-1958 foran stationens signalapparat

Læs inde i bladet:

Om Arkivet s. 2

Jernbanen København-Kalundborgs 150-års jubilæum s. 3

Guidet tur til Kongens Møller s. 18

Fra Magnus Hass´ erindringer: En konfirmation anno 1938 s. 19

Kontingent s. 22

Arkivernes dag, åbent hus s. 23

Ang. medlemmers mailadresser s. 23

Kontaktoplysninger til Arkivet s. 24

Nr. 2 Juli 2025 Årgang 45

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv indsamler, registrerer og bevarer billeder og skriftligt materiale med historisk relevans fra den tidligere Bjergsted Kommune, der omfatter de fire tidligere kommuner Viskinge Avnsø, Bregninge-Bjergsted, Føllenslev-Særslev og Sejerø.

Arkivet modtager billeder og personlige papirer som breve, dagbøger, erindringer, soldaterpapirer, næringsbreve m.m. samt skøder, ejendomspapirer, foreningsprotokoller, virksomhedspapirer m.m.

Tænk på arkivet, næste gang, du skal rydde op i de gamle billeder og papirer, måske for dine forældre. Smid det ikke ud, er du i tvivl, kan du fx ringe i åbningstiden og spørge, om det har interesse for Arkivet på tlf. 59 29 14 08.

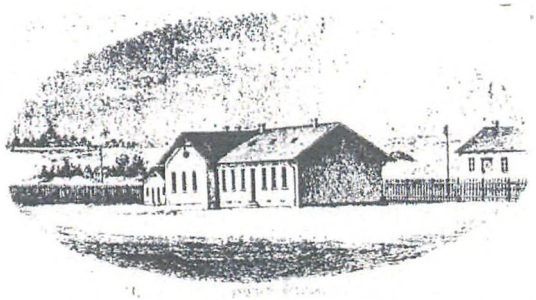
Vi har lokaler i Aktivitetscentret Åvangen, Centervej 13, 4470 Svebølle, og du kan træffe os tirsdage og torsdage kl. 10-12, og desuden den første torsdag i måneden kl. 14-16.

Frivillige i Arkivet:

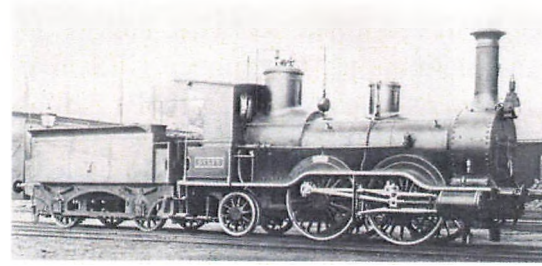
Jens Weinreich
Poul Nautrup
Connie Djernis
Benny Jørgensen
Jørgen Rasmussen
Carl Georg Frigast
Kirsten Kallenbach
Gunnar Petersen
Rud Lynge Jacobsen
Merete Hansen
Anne Grethe Høj
Tina Petersen
Arne Jensen
Inge Vibeke Jensen
Karsten Ahrens

Svebølle Stationsby – 150 år

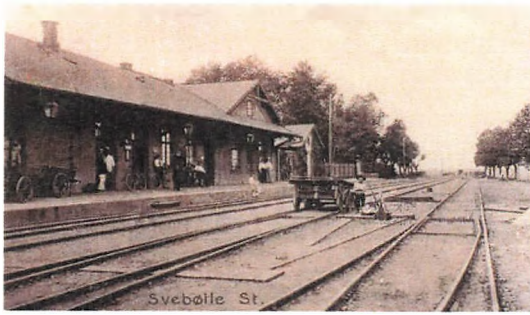
Fra "bar mark" til stationsby – ved Flemming Paulsen

Det ældste billede af Svebølle Station (grafisk tryk) fra Illustreret Tidende (1875)

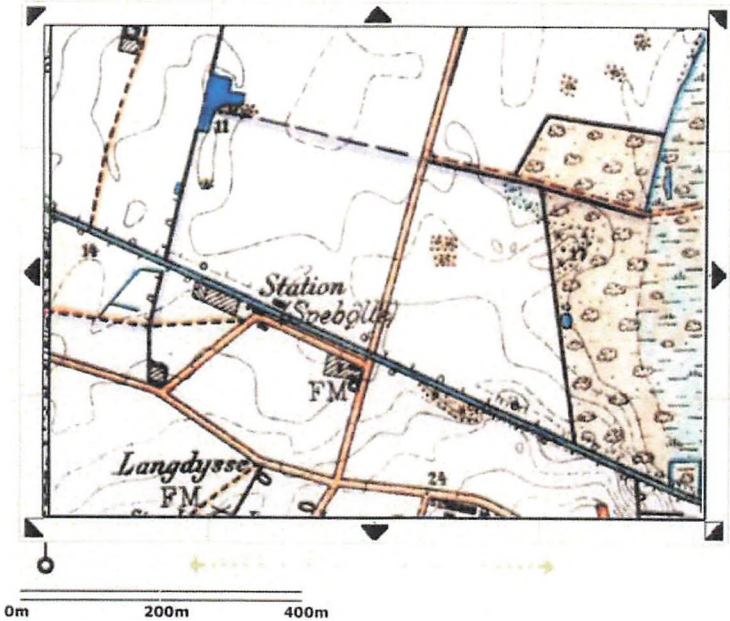

Et lokomotiv som dette med navnet Norne var forspændt togstammen med de kongelige og de mange indbudte på indvielsesdagen.
Foto: Jernbanemuseet

Svebølle Station ca. år 1900 – Foto: Bjergsted Lokalarkiv

Den 29. juni 1875 blev jernbanestrækningen, der benævnes Nordvestbanen, officielt indviet af kong Christian 9., samtidig med at dampskibsruten Århus-Kalundborg blev genåbnet. Det første ordinære tog, havde dog allerede kørt på strækningen Kalundborg-København siden den 30. december 1874.
I *Kallundborg Avis* kunne man den 22. juni 1875 i forbindelse med indvielsen læse, *at der den 29. juni omtrent kl. 12⅓ Efterm. ville afgaae et Festtog fra Kjøbenhavn med Kongen, den kongelige Familie og de mange Indbudte, og at Ankomsten til Kallundborg ville finde sted omtrent Kl. 4 Efterm. Gjennem Jyderup Skov indtil den store Indskjæring samt forbi Astrupgaard ville der blive kjørt langsomt for at give Ds. Majestæter og de Indbudte bedre Leilighed til at betragte Egnens Naturskjønheder. Svebølle og Værsløv Stationer ville blive passeret langsomt uden Standsning.*
Af avisnotitsen fremgik endvidere, at Festtoget undervejs ville gøre holdt ved Roskilde, Lejre, Tølløse, Holbæk og Jyderup. De øvrige stationer på strækningen ville blive passeret med nedsat hastighed og således også Svebølle Station.
Med den ny jernbanestrækning var der blevet etableret togforbindelse mellem Kalundborg, Holbæk og Roskilde og dermed også mellem Kalundborg og København, og der var 3 daglige afgange i hver retning.Turen fra Svebølle til København varede 2 timer og 57 minutter. Turen fra Svebølle til Kalundborg varede 23 minutter.
I følge overleveringen, var det oprindeligt meningen, at den første station efter Jyderup i retning mod Kalundborg skulle ligge i den dengang driftige handelsby Viskinde, som byen hed dengang. Jordenstykket, der var udset til stationsbyggeri med tilhørende sporanlæg, skulle købes fra Kammerrådsgården i Viskinge, men kammerråd Peter Jensen (1832-1928) ville ikke sælge. Han mente stationen kom for tæt på hans ejendom, og at den dermed ville være årsag til støj- og røggener. Han tilbød i stedet en udstykningslod et stykke fra gården beliggende i Aunsø Sogn, og det blev herefter købt til brug for den ny station. Det skulle være forklaringen på, at stationen blev lagt, hvor den nu ligger, og at stationen fik navn efter Aunsø Sogns største by, og derfor kom til at hedde Svebølle Station, og ikke Viskinge Station.

Målebordsblad 1842-1899
Målebordsblad, tidligere topografisk grundkort for Danmark i målestoksforholdet 1:20.000. Kortet blev til på grundlag af målinger 1842-87
Som det fremgår af ovenstående målebordsblad var der i det område, der udgør den gamle bydel af Svebølle, ikke anden bebyggelse i nærheden af den nyanlagte station end bindingsværkshuset "Bodilhus", en rejselade og en nyopført dobbelt jernbanebolig. (Hvor Fabrikvej i dag møder Jernbanevej).

Stationen blev placeret i et område, der dengang lå hen som et åbent landskab, og der var langt til nærmeste bebyggelser. Det nuværende bysamfund, der i dag kaldes Svebølle, er således blevet til i løbet af de 150 år, der er gået siden etableringen af Nordvest-banen, og Svebølle er, hvad man kalder en "ægte stationsby", dvs. at byen er vokset op omkring stationen. For de to nabobyer Viskinde, der var en driftig handelsby og landsbysamfundet, der dengang hed Svebølle, fik stationens placering de første 35 år ikke den store betydning. I umiddelbar nærhed af stationen lå den ældre bindingsværkejendom, der i dag bærer navnet "Bodilhus", og som ligger på adressen Stationsvej 2. Indtil 1910 var det småt med

byggeri omkring stationen, der blev umiddelbart over for stationen opført en rejselade til opstaldning af hestekøretøjer, og på hjørnet, hvor Jernbanevej og Fabrikvej i dag mødes, blev der opført et dobbelthus som bolig for stationens og jernbanens ansatte.

Svebølle station i 1905. Til højre ses den oprindelige rejselade, der i 1910 blev erstattet af en ny længere mod øst. Foto: Bjergsted Lokalarkiv

I1910 skete noget, der fik stor betydning for området ved stationen, og som på sigt fik udviklingen i Viskinge og det daværende Svebølle til at stagnere. Øresø Savværk, som oprindeligt lå ved Øresø Mølle, brændte midt på sommeren, og den daværende forpagter Axholm, som senere overtog virksomheden, formåede greven på Lerchenborg til at flytte savværket til området ved stationen. En gårdejer Chr. Christensen, Jernbjerggaard ved Slagelse købte 11 tdr. land jord til udstykning. To driftige håndværksmestre, tømrermester Christensen, Jyderup, og murermester Hans Lendal, kom til og købte byggegrunde, og inden længe var der gang i byggeriet. Den gamle rejselade blev erstattet af en ny længere mod øst. Hvor den gamle lå, opførte uddeler Chr. Jørgensen, Ubby en købmandsforretning, der med tiden blev en stor blomstrende virksomhed, og som i en årrække blev drevet af købmand P.H. Kaalund.

Købmandsbutikken over for station - bygget i 1910 – T.h. på det nederste billede ses Jernbanevej 11 under udvidelse i 1928 – Foto. Bjergsted Arkiv

Butikken efter P.H. Kaalund havde overtaget den. T.v. var der viktualieforretning Herfra drev fru Anne Marie Frederiksen pensionat – Foto Bjergsted Arkiv

Nu blev der brug for beboelseshuse til de mange, som var beskæftiget på det daværende Øresø Savværk. Savværket voksede sig med årene større og større og satte i høj grad sit præg på byen. I en periode havde savværket en stor produktio af smørdritler. Omkring 1960 indledte Øresø Limtræsfabrik, som virksomheden nu kaldtes, en limtræsproduktion, og den var i en årrække en af landets største limtræsfabrikker med omkring 200 ansatte. Limtræseventyret sluttede i 2003 – Markedet for limtræ var vigende, og i 2003 ophørte produktionen i Svebølle.

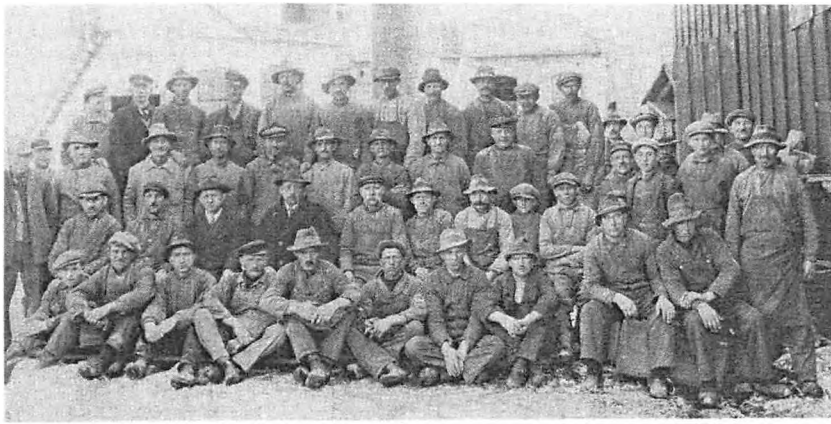
Produktionen blev overført til limtræsfabrikken Lilleheden i Hirtshals og til LNJ i Bredebro. I 2003 blev der foretaget en omfattende tilbygning til Svebølle Skole, og Øresøs leverance af limtræ i forbindelse med dette byggeri udgjorde den sidste produktion af limtræ i Svebølle. Som virksomhed havde Øresø rødder så langt tilbage som til år 1356, under kong Valdemar Atterdag, og mere usikkert til år 1244. (Ørevith iflg. Valdemar Sejrs Jordebog), og virksomheden hørte således til én af landets ældste.

Øresø Fabrik ca. 1930 – Foto: Bjergsted Arkiv

Byggegrunde til Salg
ved Svebølle St.
Undertegnede kommer til Svebølle St. første Torsdag den 1. Februar, hvor eventuelle Købere af Byggegrunde kan træffe mig.
Chr. Christensen,
Kernbjerggaard. Slagelse.

Det var som nævnt branden på Øresø Savværk og den efterfølgende flytning til området umiddelbart op til stationen med dens læssespor, der satte gang i udviklingen, og det var som nævnt de to håndværksmestere fra egnen, tømrermester Christensen og murermester Hans Lendal, der indså, at der med placeringen af Øresø Savværk ved stationen ville melde sig et behov for boliger til de ansatte på savværket (fabrikken).

Ansatte på Øresø Fabrik i 1930

Sulton Jensen, der boede i Gl. Svebølle udlånte i 1982 dette interessante billede til det lokale kirkeblad Sogneposten og satte navne på stort set alle på billedet.

1. række, siddende fra venstre:
?, Chr. Nielsen, Laurits Jørgensen, ? fra Bjergsted, »Sommer-Peder«, Jens Grumløse, Hans Pedersen, Viskinge, Chr. Nielsen, Chr. Jensen, Johs. Sørensen.

2. række, siddende fra venstre:
Laurits Jørgensen, Sulton Jensen, direktør Jørgensen, direktør Pedersen, Peder Kruse, Ole Nielsen, Laurits Jensen, Løgtved, dreng ?, fyrbøder Høj.

3. række, stående fra venstre:.
Viggo Kruse, Hans Peder -, Frederik Abrahamsen, Oluf Jensen, Johs Andersen, Axel Jensen, Niels Frederiksen, Laurits Jensen, Johs. Andersen, Store Anders, Kelleklinte, ?, Bjergsted, Svend Hansen, Carl Hansen, Hans Sørensen.

4. række stående øverst fra venstre:
Chr. Sejberg, ?, Svebølle st., Carl -, Viskinge, Kresten »Fedemand«, Svebølle st., ?, Hans Abrahamsen, Bjergsted, Peder Kort, ?, Vilhelm -, Kelleklinte, Marius Christoffersen, ?. Oluf Nielsen.

De to håndværksmestre opkøbte byggegrunde og stod således for det allerførste byggeri i stationens nærhed, dvs. langs Jernbanevej. Senere kom endnu en murermester til, Philip Nielsen. De her nævnte håndværksmestre har sammen med 2 efterfølgere, stået for opførelsen af stort set alle de bygninger, der er bygget i den gamle bydel, dvs. i det område, der begrænses af Jernbanevej, Fabrikvej, og Parcelvej. Mange af husene i nævnte område, må således be-

tragtes som murermestervillaer. Der er hovedsageligt tale om godt traditionelt byggeri tilpasset en lille bys format. Det fremgår også tydeligt i dag, at de pågældende håndværksmestre har været inspireret af og under påvirkning af byggestilen "*Bedre Byggeskik*". Bevægelsen Bedre Byggeskik, der blev stiftet i 1915, havde stor indflydelse på dansk byggeri i perioden 1915 -1940 med en række velproportionerende og gennemarbejdede enfamiliehuse, skoler, forsamlingshuse og landbrugsbygninger, stationer m.m. Efterhånden, som byen voksede, blev der skabt eksistensgrundlag for den tids butikker og småhandlende, og også større virksomheder kom til.

Svebølle i 1920 – Skorstenen i midten tilhørte det i 1916 opførte mejeri. Lidt t.h. for midten ses en lille hvid bygning med skorsten. Bygningen ligger ud til Mindevej og er A.P. Andersens smedie. Svebølle Station gemmer sig bag træerne t.h. i billedet. Det hvide hus t.v. ligger ud til den nuværende Fabrikvej, som dengang var vejen fra Tissø mod Bregninge. Foto: Bjergsted Arkiv

Erhvervsdrivende i Svebølle Stationsby i 1940 if. Folketællingslisten:

Barbermester Jens P. Olsen, Skrædder Viggo Erhardt Rasmussen, El-installatør Thorvald Thostrup, Skomagerm. Niels P. Nielsen,

Mejeribestyrer Jakob Madsen, Murermester Philip Frederik Nielsen, Cykelhandler Lars Christian Gernet, Konditormester Georg Valdemar Andreasen, Købmand Peder Helge Kaalund, Detailhandler Anna Marie Frederiksen, Vognmand Frands Laurids Jeppesen, Mejerist Detailhandler Hans Madsen, Murermester Hans Christian Lendal, Fabrikant Jacob Hansen, Damefrisørinde Valborg Jensine Kirstine Nielsen, Direktør Jørgen Thorvald Jørgensen, Barbermester Erik Christian Krøll Jensen, Skomagermester Poul Anton Henriksen, Frisørinde Hertha Agnes Kristiansen, Slagtermester Thorvald Olsen, Forsikringsinspektør Sigurd Christensen, Viktualieforretning v/Poul Larsen, Bødkermester Oluf Karl Pedersen, Bødkermester Peder Charles Pedersen, Syerske Karen Margrethe Hansen, Tømrermester S.B. Kristiansen, Malermester Martin Laurits Pedersen, Mekaniker Poul Valdemar Sørensen, Sadelmagermester Aage Lindhardt Sørensen, Smedemester Anders Peder Andersen, Smedemester Hans Christian Nielsen, Murermester Stefan Lendal, Vognmand Niels Peder Jensen, Handelsmand Karl Vilhelm Rasmussen, Købmand Peder Christian Hansen, Væverske Karen Johanne Haas

I midten af billedet ses Svebølle Mejeri, der blev bygget i 1916. I 1975 blev mejeriet revet ned og erstattet af en beboelsesejendom – Foto ca. 1950

I 1916 blev der bygget et stort privat mejeri på Jernbanevej og i 1922 en kaseinfabrik på Mindevej. Det var på mejeriet, at den senere så driftige vognmand Johannes Rasmussen som mejerist begyndte sin virksomhed i Svebølle. Det fortælles, at Johannes Rasmussen i sin fritid ud fra mælkeprodukter fremstillede sæbe, som han på cykel kørte rundt og solgte på de omkringliggende gårde. Med henblik på transport af frisk mælk til mejeriet Enigheden i København fik han ved beskedne midler i 1932 anskaffet en lastbil. De første transporter foregik med mælkebilen til København og derefter med varer retur til den lokale købmand. Snart hørte andre købmænd om muligheden for at få friske varer fra hovedstaden, og så var grundlaget for en vognmandsforretning skabt, og dermed spiren til vognmandsfirmaet Johs. Rasmussen, der i dag er et af Nordens største på transportområdet, og som gør Svebølle kendt i såvel indland som udland. Overalt på de større veje møder man i dag Johannes Rasmussens lastbiler.
Den 16. oktober 2014 oplyste Klaus W. Rasmussen (Johannes Rasmussens barnebarn), der nu er administrerende direktør til Nordvestnyt, at firmaet har 245 medarbejdere, 186 trækkende enheder og 700 sættevogne. Johannes Rasmussen (JR) begyndte det hele med en cykel og en spånkurv.

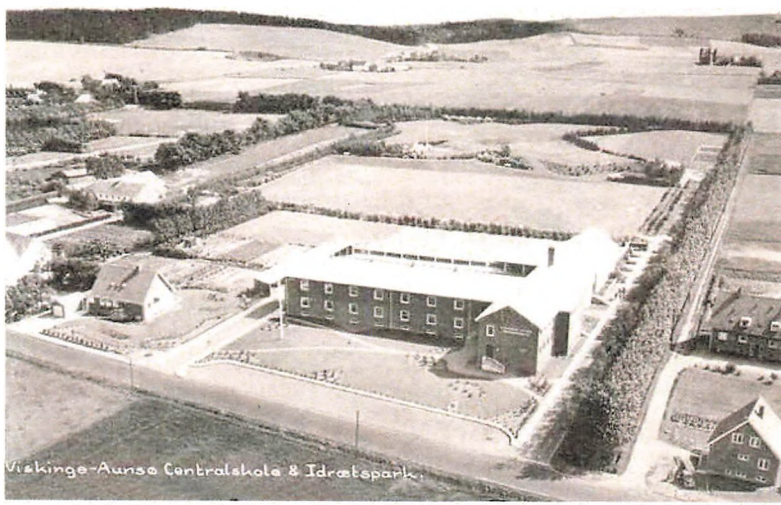

Johs. Rasmussens vognpark, da den var på Parcelvej 22. - I 1951 overtog firmaet Svebøllegavn og flyttede dertil – Foto: Bjergsted Arkiv

I begyndelsen af trediverne meldte behovet sig for en skole i stationsbyen, hvor børn indtil da havde været henvist til at benytte skolen i det nuværende Gl. Svebølle. En forældrekreds tog initiativ til opførelse af en friskole for enden af Skolevej. Skolen blev efter få år overtaget af kommunen og fungerede i en årrække som forskole efter Centralskolens bygning i 1954.

Svebølle Friskole i 1939 – Foto: Bjergsted Arkiv

Viskinge-Aunsø Centralskole 1956 – Foto: Postkort

Brugsen 1968. - I 1973 besluttedes det, at flytte Brugsen til et nyudstykket område, Den kom dermed til at indgå i det område, der i dag fremtræder som Svebølle Butikscenter. - Foto: Kalundborg Folkeblad,

I 50'erne og 60'erne summede Svebølle Stationsby af liv. Byen havde i 1950 i alt 584 indbyggere fordelt på 181 husstande. Der var i denne periode 17 butikker og et stort antal større eller mindre erhvervsdrivende i byen. På jernbanestationen var der beskæftigelse til 11 ansatte.
I takt med den stigende bilisme og med den voksende konkurrence fra lastbilerne forsvandt grundlaget for forretnings- og erhvervslivet i det gamle stationsbymiljø, og i dag må det vel siges helt at være forsvundet.
Igennem 1970'erne og frem til kommunalreformen i 2007, hvor Svebølle blev en del af Kalundborg Kommune, blev der foretaget omfattende udstykninger, Svebølle Centret blev etableret, og der var fremgang at spore, men med sammenlægningen med Kalundborg blev byggemodningerne sat i stå. Fra omkring 1960 og til 2007 steg befolkningstallet fra omkring 600 til omkring 2.000 indbyggere – Et indbyggertal, der stort set er det samme i

dag, hvor vi skriver år 2025. Som Svebølle borger kan man håbe, at motorvejsbyggeri og hurtigere togforbindelser til København kan få Kalundborg Kommune til at indse nødvendigheden af udstykninger til boligbyggeri i Svebølle området

Svebølle Station

Svebølle Station 20. dec. 1956 – Bygningen er opført i 1874 og tegnet af arkitekt N.P.C. Holsøe - Bemærk benzintanken.- Foto: Erik V. Pedersen

I knap 100 år, d.v.s. fra 1874 til 1973 var Svebølle Station i lighed med de øvrige stationer på Nordvestbanen det, man i jernbane-sproget kalder en "togfølgestation", - en station, der i teknisk forstand deltager i trafikafviklingen. Svebølle Station var målt med den tids målestok en driftig arbejdsplads. I 1956 var således 11 personer beskæftiget i eller ved Svebølles stationsbygning. Der var en stationsforstander og en trafikekspedient, der hver især, når de havde "vagten", var hovedansvarlig for, at alt gik rigtigt til på stationen, at signalerne blev blev stillet, at bommene gik ned o.s.v. Der var en trafikelev, der var under oplæring. Til stationen.

var knyttet en vognvægt, da stationsforstanderen som "sidebeskæftigelse" havde funktion som "Kongelig måler og vejer", d.v.s. bevilling til at veje vejkøretøjer. Herudover var der to ekstraarbejdere, der tog sig af det mere fysisk prægede arbejde, en privat vognmand, der tog sig af godsudbringning og godsafhentning, og da den tids tog var postførende, var det en selvfølge, at postekspeditionen var placeret i stationsbygningen. Denne funktion gav beskæftigelse til en kontormand samt til fire fuldtids- og et halvtidspostbud. På den tid var der også udbringning af eftermiddags- og aftenpost.

Nogle af de ansatte på Svebølle Station marts 1949 – Fra venstre postbud Elveg Jensen, ekstraarbejder Emil Christoffersen, (?), trafikelev Kaj Hagel Larsen og trafikekspedient Ernst V. Rasmussen. Foto: Bjergsted Arkiv

Opgaverne på stationen var mange. Til forskel fra i dag, hvor togtrafikken på Nordvestbanen stort set kun retter sig mod persontransport, blev der dengang ekspederet både større og mindre pakke- og godsforsendelser. Der var læssespor med pakhus og læsserampe for større forsendelser, bl. a.fra Øresø Trævarefabrik og for læsning af sukkerroer til Gørlev Sukkerfabrik.

Stationsbygningens kontorlokale – Foto: Erik V. Pedersen

Med den gennemførte fjernstyring af Nordvestbanen og lastbilernes overtagelse af godstransporten, var der i 1973 ikke længere grundlag for at opretholde betjeningen på Svebølle Station, som siden da har haft funktion som trinbræt (krydsningsstation). I 2003, samme år som Øresø Limtræsfabrik måtte lukke, blev den gamle stationsbygning, der havde eksisteret siden opførelsen i 1874, og som var tegnet af den i jernbanesammenhænge kendte arkitekt N.P.C. Holsøe, nedrevet og erstattet af det nuværende robuste og gennemsigtige anlæg.

Selv om nogle sikkert begræder, at den gamle stationsbygning, der gennem flere generationer havde en central funktion for bylivet i Svebølle, ikke længere eksisterer, må det erkendes, at udviklingen havde overflødiggjort den vedligeholdelseskrævende bygning, De sidste år med plader for vinduerne til perronsiden var den ikke en pryd for bydelen. Ønsker man at se en stationsbygning som den, der var i Svebølle, kan man i Mørkøv, se en spejlvendt udgave af bygningen, som den så ud i Svebølle. Stationsbygningen i Mørkøv er i dag en bærende del af kulturmiljøet i Mørkøv Stationsby.

Tur med Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Kør-selv-tur med guide

fra Åvangen, Centervej 13, 4450 Svebølle,

torsdag 28. august 2025 kl. 19.00 til Kongens Møller.

Vi mødes ved Åvangen kl. 19.00 og fylder bilerne op. Da der er begrænsede parkeringsmuligheder på de forskellige lokaliteter, er vi nødt til at sætte begrænsning på til det antal deltagere, der kan være i fem biler.
Erik Ebdrup vil være vores guide på turen, hvor vi kommer ud af bilerne på de fem lokaliteter for at høre beretningerne.
Turen forventes at vare 1,5 time.
Efter turen samles vi i Åvangen til en kop kaffe, hvor det vil være muligt at stille supplerende spørgsmål til Erik Ebdrup.
Husk passende tøj og fodtøj efter vejret, da vi skal være ude en del af turen.
Inviter gerne ikke-medlemmer med, de er velkomne.
Turen er gratis for medlemmer. Ikke-medlemmer 20 kr.
Tilmelding senest 20.08.25 til bjergstedlokalarkiv@gmail.com
eller tlf. 20 29 70 71.

En konfirmation anno 1938

Magnus Hass fortæller om levevis og traditioner i tiden fra 1920erne og til ca. 1970.
Magnus´ eget liv startede på en gård i Illerup. Kort efter flyttede forældrene til ejendommen "Bakken", som den blev kaldt, på Eskebjergvej 64. Senere overtog familien bedsteforældrenes gård i Enghaven.
Magnus selv har i sit arbejdsliv været forvalter på Dønnerup Gods.
Han kom til verden i 1924, og han blev konfirmeret i Bregninge Kirke den 10. april 1938.
Magnus har skrevet sine erindringer i "En Eskebjergsdrengs Erindringer fra Høstle til Mejetærsker".
Vi vil her bringe hans beretning om sin konfirmation:

Når man gik til konfirmationsforberedelse, var man ved at blive voksen. Som følge deraf skulle man også prøve at ryge. Kammeraten Henning og Magnus splejsede til en pakke tobak, det var fintskåret "Gele Shag". De havde hver sin pibe, og når de nåede til et bestemt sted på tilbagevejen fra præsten, standsede de og tændte deres piber. Da de var færdige med at gå til præst, var tobakken også brugt op.

På selve konfirmationsdagen blev de begge konfirmeret, og der var også mange af de samme gæster, der skulle med til festen. Af hensyn til Hennings gæster, som kom fra København, blev det sådan at Magnus holdt fest den søndag konfirmationen fandt sted. Henning holdt sin fest søndagen efter.

Dengang var festmiddagen til aften, fordi mange havde landbrug, og dermed kreaturer der skulle passes. Magnus kan ikke huske hvad middagen bestod af, men antager, det var suppe og flæskesteg eller kalvesteg. Desserten husker han heller ikke, men han er sikker på, det ikke var is, for det brugte man ikke dengang. Han kan dog huske at der blev serveret hvidvin til maden af mærket "Sauterne".
Der blev også skålet med Magnus, men han kunne pludselig mærke en underlig fornemmelse. Det sagde ham, at han nok skulle være lidt tilbageholdende med at skåle, for han ville jo ikke være fuld på sin

konfirmationsdag.

Der blev danset i laden på cementgulvet. Frede Olsen, også kaldet Frede Fiskemand, leverede musikken på en to-rækker harmonika. Duerne sad på bjælkerne i laden og fulgte konfirmationsfesten. Det hændte at en af duerne tabte en klat, men det tog man sig ikke af, når festen gik godt.
En meget kendt dans dengang var " Vupti Gine".
I det hele taget, var dans på cementgulv noget skomagerne var glade for, for det kunne jo godt gå ud over et par skosålen sådan en aften, hvor der blev danset flittigt.

Da klokken var ca. 1-1.30 midnat spiste man igen. Denne gang fik man kold mad med sild og snaps til, en lidt mærkelig tid til denne servering, men det brugte man, fortæller Magnus.

Af gaver fik han mange, bl.a. tegnebøger, sokker, halskæder, salmebog i forvejen af faster, fyldepenne og pencil og naturligvis penge. Magnus optegnelse over hvem han fik penge fra gengives her:

Farmor og Farfar: 40 kr.
Emil Andersen, Knud Truelsen, Farbror Otto, Bager Hansen, Tømrer Hansen, Valdemar Sørensen, Knud Sørensen, morbroder, Barber Frederiksen, Johannes Olsen og Martin Andersen gav alle 10 kr.
Fra mormor, Lars P. Jensen, Ole Olsen, Moster Marie, Jens P. Olsen, Karl Christiansen, Anders Madsen, Søren Christiansen, Harald Christiansen gav alle 5 kr.
Peter Nielsen: 3 kr.
Ane Hansen og moster Margrethe gav Magnus 2 kr.
I alt skulle det blive til 205 kr. - men så kom farmor med 30 kr. i dybeste hemmelighed, så det i alt blev til 235 kr.

De 30 kr. fra farmor fik Magnus på følgende måde:
På et tidspunkt om eftermiddagen, kaldte farmor på Magnus, han skulle komme ud til hende i entreen, hvor der ingen andre var på det tidspunkt. Da farmor og Magnus var i entreen, løftede farmor op i kjolen og ud fra det ene bukseben trak hun tre tikronesedler. Dem skulle Magnus have, hverken faster eller farfar skulle kende noget til det og det kom de heller aldrig til.

De, som ikke var med til selve konfirmationsfesten, blev nogle aftener senere inviteret til en kop kaffe, det var fordi de havde påtænkt konfirmanden med en gave.

Festpåklædningen:
Pigerne havde lange hvide kjoler på til konfirmationsdagen. Drengene mørkeblåt jakkesæt med butterfly. Damerne bar kjoler i almindelig kjolelængde, lange kjoler var ikke på mode på dette tidspunkt. Mændene bar mørkt tøj, det var habit eller jaket, også kaldet svalehale.

Det kunne godt volde visse besværligheder at komme i stadstøjet, især for mændene med deres stive kravebryst og flip.
For Magnus fars vedkommende, huskede han det ganske tydeligt: Først barbering, hvor skægget måske var et par dage gammelt. Der kunne meget nemt blive skåret et par huller i huden og dermed kom der blod, der ikke så hurtigt ville standse. Det var jo ikke godt for den stive skjorte og det stive kravebryst. Kom der blod i berøring med flippen, var det en ny flip og dermed stramme knapper i skjorten, for der kunne jo også være lidt blod på fingrene.

Men i stadsen kom faren, selv om det tog sin tid. Kronen på værket var en tændt cigar, når man var klar til at tage af sted.

Hverdagspåklædningen på denne tid:
Om sommeren for det meste gult eller blåt arbejdstøj. Nogle brugte blåstribede busseronner. Om vinteren brugte man svære benklæder. Mange brugte hvid skjorte til hverdag, altså en skjorte uden krave, andre gik med kakiskjorter, da de blev moderne.

Husk af betale medlemskontingent 2025

Enkelt kr. 100
Par kr. 150
Kontingentet er gældende et år fra 1. marts
Beløbet bedes indsat på arkivets konto:
reg.nr. 2190 konto nr. 5114404200
Kontingentet kan også betales ved besøg i arkivet:
Tirsdage og torsdage kl.10-12 og 1. torsdag hver måned i tidsrummet kl. 14 – 16. (Juli måned lukket)

ÅBENT HUS DAGEN I LOKALARKIVET
LØRDAG DEN 1. NOVEMBER 2025 KL. 10-14

Vi er så småt begyndt med forberedelserne til denne udstilling som denne gang har temaet:
MEJERIER OG MØLLER FRA LOKALOMRÅDERNE

Varebil fra Eskebjerg Mejeri

Havnsø Mølle

Hvis du/I eller nogen andre du/I kender ligger inde med foto eller fortællinger om nogle mejerier og møller fra Bjergsted Kommunes område, hører vi meget gerne fra jer. Kig ind i lokalarkivet!

Der vil på dagen også være masser af andet materiale og kikke på og der er kaffe på kanden til alle!

Viskinge Mejeri

Samme dag udkommer bogen **"Arkivernes Hjul" årgang 2025** med spændende fortællinger fra hele Kalundborg området. Vi har som sædvanlig to spændende fortællinger med i bogen, hvad de handler om kan først afsløres den 1. november hvor bogen udkommer. Bogprisen er kr. 100,-

Vi har stadig eksemplarer tilbage af
"Arkivernes Hjul" 2024
som kan købes for kr. 100,- i Lokalarkivet.

Vores to fortællinger i bogen handler om:

MINEULYKKE VED HAVNSØ DEN 30/4-1944

Fiskekutteren "Argus" blev minesprængt, det var en forfærdelig ulykke som blev omtalt i landsaviserne.
Tre personer omkom, den ene var en lokal fisker fra Havnsø Axel Andersen

og

BUESKYDNING PÅ HØJT NIVEAU

en fortælling om nulevende Hanne Christensen 62 år og bosat i Svebølle.
Hun er Verdensrekordholder, Europamester, Danmarksmester og Sjælandsmester i bueskydning.

Mailadresser

For at kunne komme i forbindelse med vores medlemmer på hurtigste og mest økonomiske måde, beder vi om, at medlemmerne skriver til os og angiver en mailadresse, vi kan benytte.
Angiv også meget gerne, hvis man ønsker at modtage medlemsbladet elektronisk.

Kontor:

Centervej 13, 4470 Svebølle Tlf.: 59 29 14 08
E-post: bjergstedlokalarkiv@gmail.com
Arkivets hjemmeside: www.bjergstedarkiv.dk
Arkivets Konto: Reg. 2190 Konto nr. 5114404200
Åbningstid: Vi kan træffes tirsdag og torsdag kl. 10-12 og desuden 1. torsdag i måneden kl. 14-16, samt efter aftale.
Det er en god ide at aftale tid med os – så vi kan forberede os på dit besøg
Juli måned – ferielukket.

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Foreningens bestyrelse:

Formand:
Kirsten Kallenbach, Bøgevej 29, Havnsø, 4591 Føllenslev.
Telf.: 20 29 70 71

Næstformand:
Jens Weinreich, Gartnervænget 7, Ubby, 4490 Jerslev.
Telf.: 22 12 43 70

Bestyrelsesmedlemmer:
Kasserer: Inge Vibeke Jensen, Bellisvej 2, 4470 Svebølle.
Tlf.: 22 62 25 02

Rud Lynge Jacobsen, Berberisvej 1d. 4470 Svebølle.
Telf.: 59 29 12 96, mob.: 61 11 66 54

Poul Nautrup, Bjørnsvej 12, 4593 Eskebjerg.
Tlf.: 59 29 12 18, mob.: 24 80 03 97

Medlemsblad:

Ansvarshavende redaktør: Kirsten Kallenbach

Redaktører: Connie Djernis og Kirsten Kallenbach

Medlemsbladet udkommer 2 gange om året – 1. februar og 1. juli
Eftertryk med kildeangivelse tilladt.